

2025 _ 4

interview **AMÉLIE BOUVIER**
kunstenaar **ROBIN VERMEERSCH**
expo **DEAR TIME**
topstukken **REIZEN NAAR ROME**
erfgoed **BELGISCH LETTERFEEST**
thema **RUBENS' TUIN**

20254>

NIEUWSGIERIG NAAR MEER? LUISTER NAAR ONZE PODCAST

**De verhalen die je niet in
OKV leest, hoor je in de
OKV-podcast.**

Maandelijks neemt privégids **Dirk Vandenberghe** je mee op stap langs verrassende expo's, bijzondere kunst en verborgen erfgoedparels op zoek naar meeslepende verhalen.

Beluister en abonneer op
WWW.OKV.BE

02

07

12

16

24

28

32

thema

"Vraag ook eens aan Willem, de hovenier, dat hij ons de rosilepeertjes en vijgen opstuurt als die er al zijn, of iets anders treffelijk uit den hof."

Peter Paul Rubens, 17 augustus 1638

Beluister onze podcast:

AUG | SEPT 2025

JAARGANG 63 NUMMER 4

- 02** INTERVIEW
Amélie Bouvier
De fictie van astronomische beeldvorming
- 07** TENTOONSTELLING
Dear Time
Brief aan toekomstige generaties
- 12** KUNSTENAAR
Robin Vermeersch
Nieuwe wereld
- 16** ONDERZOEK
Kleur bekennen
Duurzame maakprocessen in de keramiek
- 22** HET BEELD
Bestemming zee
- 24** TENTOONSTELLING
Samen aan de kar duwen
Timecircuit in de Warande
- 28** TENTOONSTELLING
Eugeen Van Mieghem
Razende reporter
- 32** TOPSTUKKEN
Reizen naar Rome
Op papier
- 38** ERFGOED
Belgisch letterfeest
Typefaces in Industriemuseum Gent

TEKENING Klaas De Baere 20
BOEKEN 42

thema
RUBENS' TUIN

Hoe kijken we naar de ruimte en wat vertellen we onszelf over de onmetelijke kosmos boven ons hoofd? Kunstenaar Amélie Bouvier (1982) vraagt zich af wat astronomisch beeldmateriaal kan verklappen over onze verlangens, angsten en illusies.

Amélie Bouvier

De fictie van astronomische beeldvorming

TEKST YASMIN VAN 'TVELD

Bouvier bevraagt sterrenkundig erfgoed via archieven en onderzoekt wat deze illustraties en weergaven zeggen over ons (on)vermogen om geschiedenis en herinneringen vast te houden en door te geven en hoe beelden een verhaal transformeren. Haar onderzoek mondde uit in tekeningen, textielwerken en een geluidsinstallatie die ze samenbrengt in haar solotentoonstelling *Stars, don't fail me now!* bij Harlan Levey Projects in Brussel. Centraal staat haar nieuwe reeks *Photodessinographie*: minutieuze tekeningen in grafiet en inkt, gebaseerd op beschadigde glasplaten uit een Parijs observatorium met fotonegatieve weergaven van de zon.

Veel van je werk is geïnspireerd door astronomie en afbeeldingen van de kosmos. Vanwaar die keuze?

Amélie Bouvier: "In 2018 botste ik op het boek *L'astronomie au féminin* van Yaël Nazé, waarin ze focust op verhalen van vrouwen in de astronomie. Een van die verhalen gaat over het Harvard College Observatory aan het einde van de negentiende eeuw toen een nieuwe directeur, Edward Charles Pickering (1846-1919), werd aangesteld. Hij was niet tevreden van het personeel en stelde zijn poetsvrouw, Williamina Fleming (1857-1911), aan. Ze deed haar werk zo goed dat hij daarna bijna alleen nog maar vrouwen aannam. Alle wetenschappelijke documentatie – schetsen van planeten, in kaart brengen van sterrenstelsels, bewerken van glasdia's – werd toen openlijk door dit vrouwelijke team uitgevoerd, zonder dat hun bijdragen verzwegen werden, zoals toen gewoonlijk gebeurde. Die archiefstukken zijn heel belangrijk geweest voor mijn werk. Eigenlijk ben ik eerder geïnteresseerd in de verhalen, geschiedenis en anekdotes omheen astronomie dan in de wetenschap zelf. Op zoek naar interessante materie, bezoek ik allerlei archieven, zoals de Harvard Plate Stacks en die van het Observatoire de Paris in Meudon, maar ga ook gesprekken aan met wetenschappers en geschiedkundigen uit het veld."

Zijn er zo nog verhalen die je bijzonder aanspreken?

"Voor de komende tentoonstelling gebruik ik materiaal van onder meer Percival Lowell (1855-1916), een astronoom die vooral Mars observeerde en speculeerde over kanalen die volgens hem door levende organismen moesten gegraven zijn. Zijn theorieën gaven later aanleiding tot het idee van de 'groene Marsmannetjes'. Uiteraard niet rechtstreeks; sciencefictionschrijver H.G. Wells baseerde zijn roman *The War of the Worlds* (1898) erop en het ene lokte het andere uit."

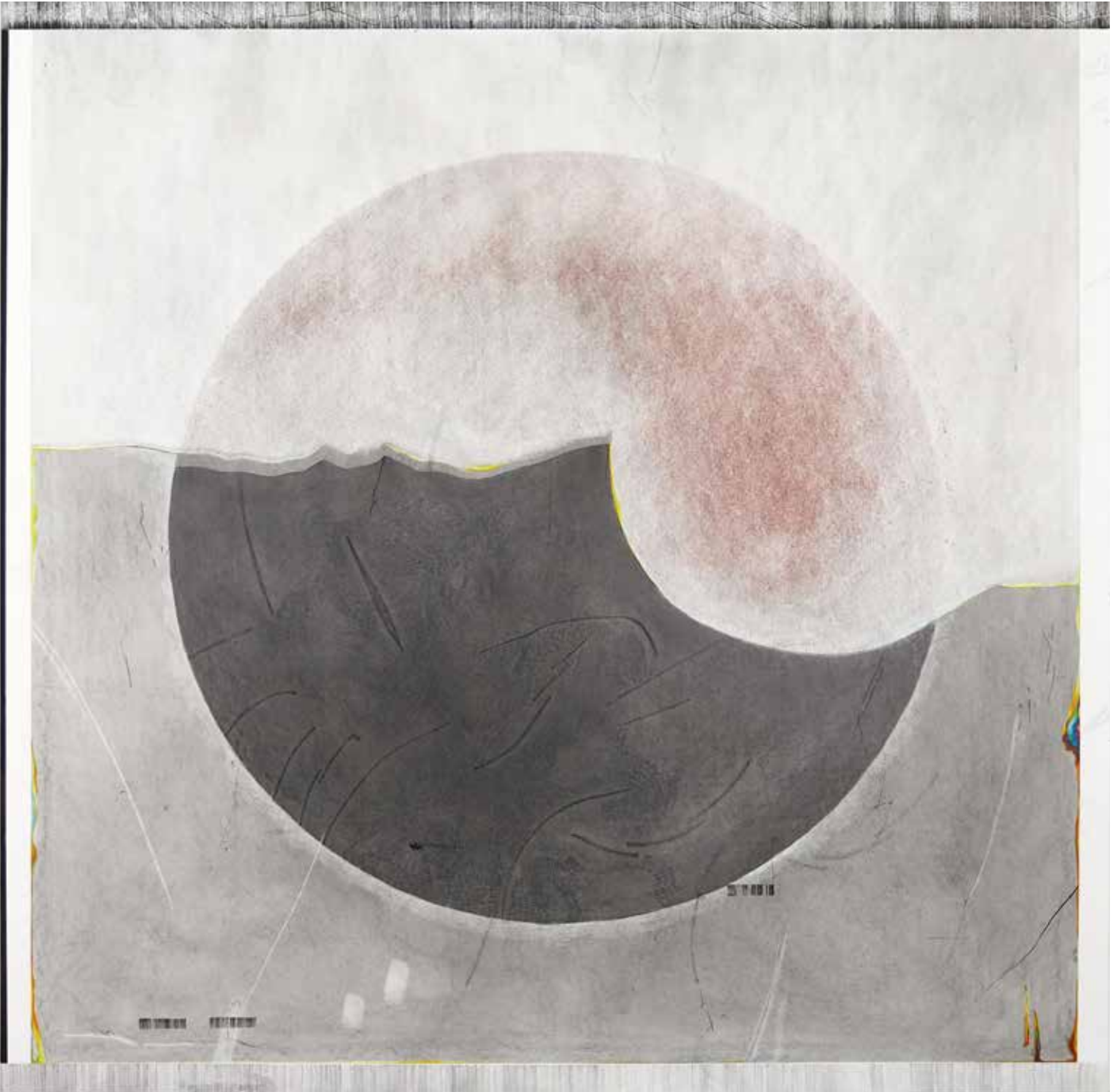
"Een andere fascinerende figuur is Camille Flammarion (1842-1925, *Franse astronoom, n.v.d.r.*) die *L'Astronomie populaire* (1879) schreef. Zijn beelden beïnvloedden niet alleen nog steeds hoe we ons de ruimte voorstellen, ze zeggen ook iets over waar mensen toen naar verlangden; een heel geromantiseerde versie van werelden buiten de onze. Hij schreef ook boeken over het einde van de wereld die bol staan van de apocalyptische theorieën in verband met astrologie, zoals komeet Hally. Ik wil op mijn beurt bevragen hoe onze ideeën en beeldvorming beïnvloed worden door de manier waarop anderen voor ons het heelal doorheen de geschiedenis hebben voorgesteld. Bijvoorbeeld, voor fotografie zijn intrede deed in de astronomie, werden tekeningen soms gemaakt door iemand die door de telescoop keek en beschrijvingen gaf aan een tekenaar die blindelings zijn best deed. Maar je kan je wel inbeelden hoeveel interpretatie in zo'n tekeningen belandde."

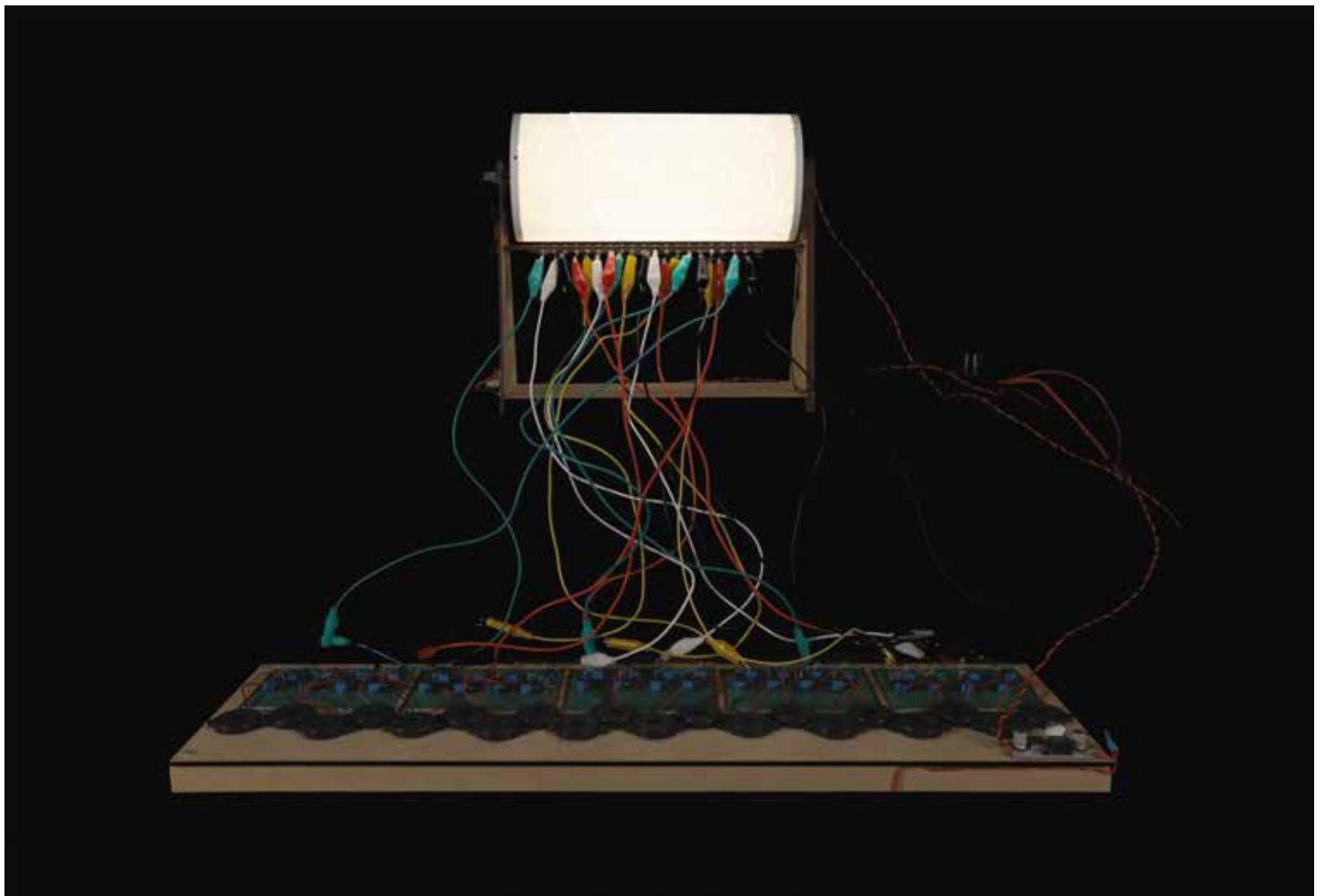

**“Astronomische verschijnselen
accentueren de kwetsbaarheid van alles
om ons heen: wat we denken opgebouwd
te hebben en zelfs wie we denken te zijn.”**

Amélie Bouvier, *Photodessinographie#5*, 2025,
grafiet, inkt en kleurpotlood op papier, 70 x 70 cm

Amélie Bouvier, *Quadrivium II AB1*, neonlicht, elektrische kabels en circuit, hout, papier, fototransistors, motor, 74 x 45 x 30 cm

Wat doen we daar eigenlijk?

Ik las in een interview dat je vindt dat wetenschappelijke beelden “ideologische en ethische kaders onthullen”.

Wat bedoel je daar precies mee?

“Dat gaat over hoe beelden gemaakt worden en waarom. Ze tonen welke keuzes werden gemaakt bij het in beeld brengen van iets dat buiten ons bereik ligt. Wat we zien zijn tekeningen en impressies waar iemand anders over heeft beslist. De observatie-instrumenten waren niet wat ze vandaag zijn, en waar ze naar zochten was ook anders dan waar wij nu naar zoeken – wat de beelden ook beïnvloedt. Maar zelfs in de archieven werd er gekozen wat te bewaren en wat niet, gebaseerd op wat toen nodig en belangrijk was – los van wat per ongeluk werd verloren of beschadigd. Op die manier reflecteren deze tekeningen en archiefstukken onze veranderende noden en inzichten, ook op maatschappelijk en politiek vlak. Bijvoorbeeld, vandaag worden er heel spectaculaire beelden van ruimtemissies gemaakt met bombastische muziek en 3D-presentaties, in een poging te rechtvaardigen waarmee we bezig zijn. Maar ik blijf mij afvragen wat we daar eigenlijk doen. Waarom nog een satelliet uitzenden? Het toont hoe we controle willen hebben over alles, ook over

plekken die niet voor ons bedoeld zijn. Ik heb daarbij veel gehad aan de ideeën en het onderzoek van onder meer schrijfster Annie Le Brun (1942-2024) en hedendaags wetenschapper Elsa De Smet (1985).”

Welke werken ga je tonen tijdens je solotentoonstelling *Stars, don't fail me now!* bij Harlan Levey Projects?

“Ik maakte grafiet- en inkttekeningen geïnspireerd op glasplaten met afdrukken van de zon uit de Parijse archieven waarvan ik eerder sprak. Ze dienden om de activiteit van de zon te bestuderen. Ik probeer in mijn tekeningen alles weer te geven, ook de schade die de platen hebben opgelopen – elke kras die voor altijd informatie heeft uitgewist. Het fascineert me dat dit beelden zijn die je niet opnieuw kunt maken; het heeal is permanent in verandering. De krassen zijn als littekens veroorzaakt door de tijd. Ik vergelijk het met de kwetsbaarheid van herinneringen. Met deze tekeningen vraag ik mij af hoe ik een nieuw beeld kan maken van een beeld dat iets had moeten bewaren uit het verleden. Daarnaast zijn er tekeningen op textiel, bewerkt met natuurlijke pigmenten zoals ui, spinazie en tijm. Deze reeks is gebaseerd op beelden van de maan en Mars – beide hebben

historisch gezien de grootste representatiegeschiedenis – uit de zestiende eeuw tot vandaag. De vormen die je ziet tonen laag na laag de evolutie van die voorstellingen. Om ze eruit te laten zien als een landschap, heb ik ze over een frame gespannen voor een presentatie conform het klassieke landschapsschilderij. Een aantal glasplaten uit Harvard leken voor mij op muziekpartituren en inspireerden mij tot een geluidsinstallatie. Het resultaat is *Quadrivium III*, een elektrische muzikadoos met gaten, op een draaiende rol, die corresponderen met sterren uit de archieven en recentere nachtbeelden. De rotatie laat ritmisch lichtpuntjes glijden over sensoren die vervolgens geluid maken.”

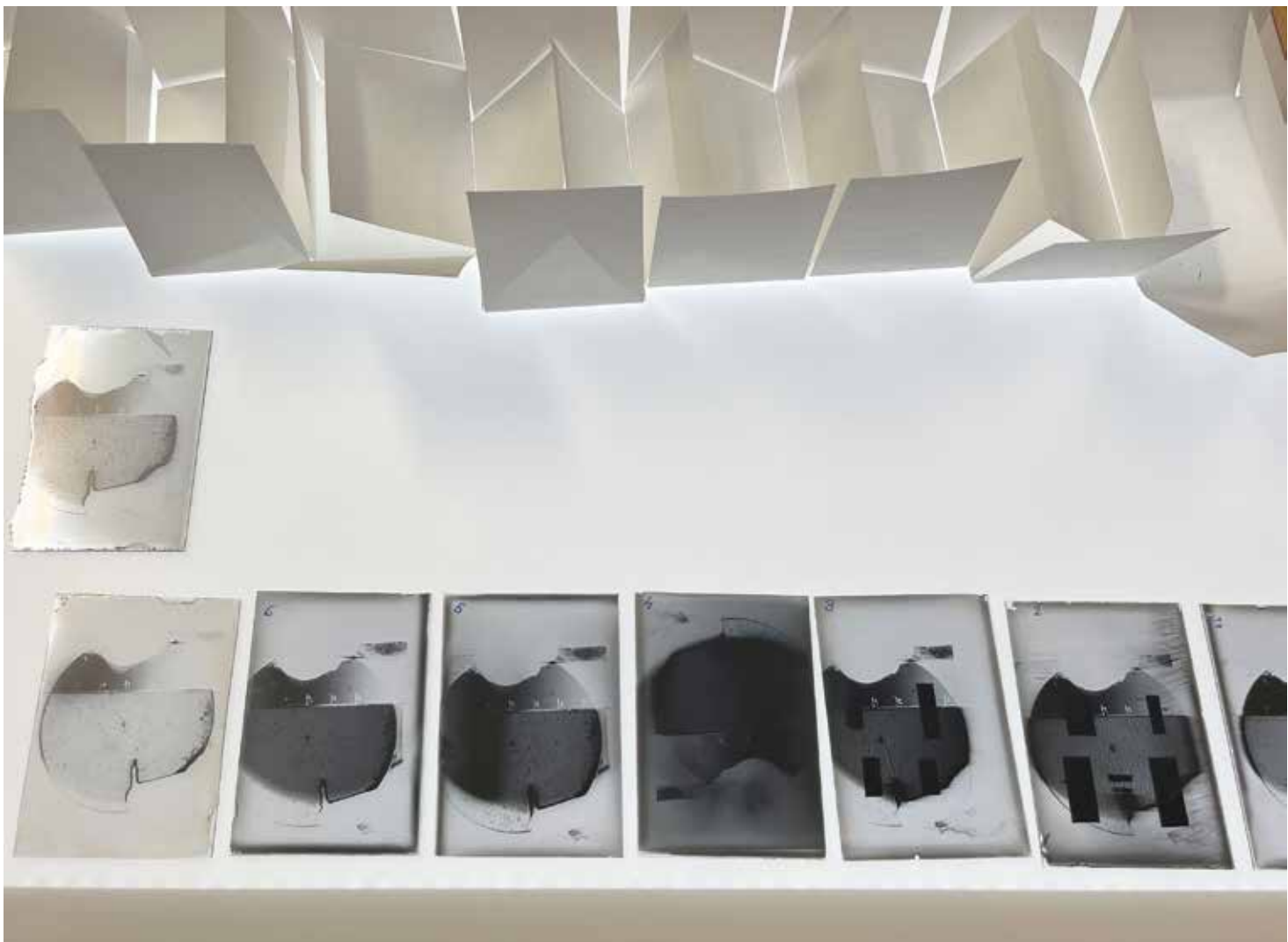
Je laat wetenschap, verhalen en artistiek onderzoek samenkomen. Hoe navigeer je tussen wetenschappelijk feit en speculatieve interpretatie?

“Ik probeer vooral te kijken naar wat keuzes uit het verleden kunnen zeggen over de toekomst. Hoe positioneren we ons vandaag tegenover illustraties van vroeger? Welke conclusies trekken we

morgen uit de beelden van vandaag? Astronomie is iets wat we niet kunnen vatten. We hebben er toegang toe via wiskunde en het is door de wiskunde dat we beelden kunnen genereren waar telescopen niet bij kunnen. De beelden helpen de wetenschap vooruit en de wetenschap produceert nieuwe, betere beelden. Die wisselwerking vind ik heel boeiend. Ik wil nadenken over hoe we omgaan met een kracht die ons te boven gaat. Astronomische verschijnselen zijn altijd onderwerp geweest van zowel bewondering als twijfel, en soms zelfs wantrouwen. Ze accentueren de kwetsbaarheid van alles om ons heen: wat we denken opgebouwd te hebben en zelfs wie we denken te zijn.”

INFO *Amélie Bouvier. Stars, don't fail me now!* — Van 4 september tot 13 december — Open: woensdag tot zaterdag, van 12 tot 18 uur — Harlan Levey Projects, Isidoor Teirlinckstraat 65, Brussel — hl-projects.com — ameliebouvier.com

Fotografische glasplaten uit het Observatoire de Paris (Meudon)

Het Didactisch Museum Archeologie in de kelder van het Erasmushuis, Leuven (foto: Karin Borghouts)

OKV club

De okv-club organiseert op 25 oktober vanaf 13 uur rondleidingen aan de expo *Kennis in zicht* in M Leuven (Leopold Vanderkelenstraat 28, Leuven). Een rondleiding wordt gegeven door curator Annelies Vogels.

Duur van een rondleiding: anderhalf uur
 Prijs per persoon: € 20
 Prijs voor leden van OKV: € 18
 Prijs per persoon met Museumpas, ICOM- of Ierarenkaart: € 8
 Stort het juiste bedrag op rekeningnummer BE67 4480 0073 6187 met vermelding 'M Leuven', het aantal deelnemers en de gekozen formule.

De okv-club organiseert op 22 november vanaf 13 uur rondleidingen aan de expo's *Donas, Archipenko & La Section d'Or* en *Magritte. La ligne de vie* in het KMSKA (Leopold de Waelplaats 1, Antwerpen). Curator Adriaan Gonnissen geeft een rondleiding aan de expo *Donas, Archipenko & La Section d'Or*.

Duur van een rondleiding: anderhalf uur
 Prijs per persoon: € 29
 Prijs voor personen jonger dan 26 jaar: € 19
 Prijs voor personen jonger dan 18 jaar: € 9
 Prijs per persoon met Museumpas of ICOM-kaart: € 9
 Maak een keuze tussen een van de twee expo's en stort het juiste bedrag op rekeningnummer BE67 4480 0073 6187 met vermelding 'Donas' of 'Magritte', het aantal deelnemers en de gekozen formule.

Inschrijven: okv.be/club

colofon

SECRETARIAAT EN REDACTIE

Augustijnenklooster, Sint-Margrietstraat 11, 9000 Gent
 T 09 269 58 30, info@okv.be – www.okv.be

UITGEVER Peter Wouters – peter.wouters@okv.be

HOOFDREDACTEUR Matthias Depoorter – matthias.depoorter@okv.be

REDACTIE Tamara Beheydt, Jonas Bruyneel, Hans Depelchin, Matthias Depoorter, Indra Devriendt, An Devroe, Frank Heirman, Leen Huet, Frank Huygens, Yves Joris, Eric Min, Daan Rau, Jonas Roelens, Anne-Marie ten Bokum, Véronique Van de Kerckhof, Dirk Vandenberghe, Yasmin Van 'tveld, Wendy Wauters

FOTOGRAFIE Saskia Vanderstichele

VORMGEVING Anne Verlent & Linde Desmet

PRE-PRESS Steurs

DRUK EVM print NV

PUBLICITEIT ClientMatch, Lucas Smits van Waesberghe,
 T 0495 69 78 21, lsmits@clientmatch.org

LEZERSSERVICE T 09 296 20 66, e-mail okv@idecommedia.be

WEBSITE Jonas Bruyneel – jonas.bruyneel@okv.be

VRIJWILLIGERS Chris Andries, Martine Carpentier, Peter De Graeve, Raymond, De Haes, Hubert Guldentops, Guy Mortier, Georges Salaets, Eric Verhulst

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER Peter Wouters, Augustijnenklooster, Sint-Margrietstraat 11, 9000 Gent

RAAD VAN BESTUUR Johan Beke, Peter Bernaerts, Esther Coorevits, Jozef Dauwe (voorzitter), Hendrik Defoort, Luc Demeester (penningmeester), Wim De Mont, Frank den Haan, Véronique Lambert, Jan Pauwels, Mark Vanvaecck, Els Vermeersch

BANKRELATIES

BE11 7370 2851 8548 (abonnement)

BE67 4480 0073 6187 (boeken)

BTW BE 0427.190.176

COPYRIGHT OKV Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

ABONNEMENT Een jaarabonnement op okv kan op elk moment ingaan en geeft recht op zes nummers. Een jaarabonnement kost 55 euro. Abonneer je op www.okv.be/subscribe. Contacteer bij vragen of inlichtingen over uw abonnement onze lezersservice: T 09 296 20 66/ e-mail: okv@idecommedia.be

OPBERGBANDEN EN PUBLICATIES Een opbergband kost 19 euro (inclusief verzendingskosten). Sommige vroegere nummers van okv zijn nog te verkrijgen: zie www.okv.be. Bestellen van opbergbanden, vroegere nummers en andere publicaties van okv via T 09 269 58 30 of www.okv.be. Betaling door storting op het rekeningnummer voor opbergbanden en publicaties BE67 4480 0073 6187.

Deze uitgave werd gedrukt op Magno Volume.
 Dit is een milieuvriendelijk papier.
 ISSN 1373-4873 – WD 2025/7892/13

Met ondersteuning van de Vlaamse minister bevoegd voor Cultuur

